

De deelnemers aan de Praktijkkring Stad-Land zijn allemaal pioniers in het opzetten van projecten die stad en land met elkaar verbinden. In september kwamen ze voor de tweede keer bijeen om ervaringen uit te wisselen in Udenhout. Ze bogen zich over een concrete kwestie: stadslandbouw in het buitengebied van Tilburg. Hoe krijg je deze wens van de Brabantse Milieufederatie goed ingebed in het masterplan van de gemeente Tilburg voor het buitengebied? Een impressie.

'Stad-landprojecten vragen om creativiteit'

Wie Deelnemers aan de Praktijkkring Stad-Land Wat Bijeenkomst over stadslandbouw Waar Udenhout Wanneer 23 september 2008

De projecten waar de deelnemers van de Praktijkkring aan werken, dragen klinkende namen; Lekker Utrechts, Eetbaar Rotterdam en Burger zoekt Boer. De projecten haken aan bij de groeiende vraag uit de stad naar invulling van behoeftes waaraan het landelijk gebied kan voorzien, en draaien om het opzetten van restaurants met streekproducten, pluktuinen, streekmarkten, of educatieve landschappen. Stad-landprojecten zijn het meest kansrijk als ze beginnen bij de vraag van de stad, constateerden de deelnemers aan de praktijkkring al in een eerdere bijeenkomst. Die stad vraagt ook veel: woningen, bedrijfsterrain, plekken om te recreëren. Nieuwe plannen voor de stadsranden, zoals het plan De nieuwe Warande van de gemeente Tilburg, gaan daarin voorzien. Maar de

'Stop je energie in het maken van positief gestemde coalities'

roep van de stedeling om open ruimte, stilte, contact met de natuur en een andere omgang met voedsel klinkt steeds luider. De Brabantse Milieufederatie ziet dan ook volop kansen om in Brabant stadslandbouw te introduceren; lokale en duurzame voedselproductie vlak bij de stad. Dat sluit aan bij de behoefte aan groente, fruit en zuivel met kwaliteit, waarvan de koper weet waar het vandaan komt en kan ook goed gecombineerd met functies als recreatie, kinderopvang en educatie. De Praktijkkring nodigde Mathieu Wagemans, adviseur bij het Innovatienetwerk,

uit om te vertellen hoe je zulke nieuwe ideeën goed van de grond krijgt. 'Het vereist een hoop creativiteit, want innovatieve ideeën passen per definitie niet in beleid', weet hij uit ervaring. 'Het belangrijkste is dat er gedreven mensen aan werken die buiten de bestaande kokers durven denken en werken. Stop je energie dus vooral in het maken van positief gestemde coalities en heb het lef om 'bypasses' om de normale beleidscircuits heen te maken om je doel te bereiken.' Daarnaast moedigt hij alle deelnemers aan om met een frisse blik naar financieringsvormen te kijken. Een goede financiële structuur vinden is essentieel om een project ook op lange termijn te laten slagen. 'Welke dingen leveren geld op? Misschien kan een voor twintig jaar gegarandeerd

PRAKTIJKKRINGEN

Een praktijkkring – ook Community of Practice genoemd – organiseert deelnemers rond een thema. De Praktijkkring Stad-Land verenigt mensen en organisaties met ervaring in het werken aan de relatie tussen stad en platteland. Het gaat vooral om bottom-up initiatieven uit de stad. In zes relatief kleinschalige bijeenkomsten delen de deelnemers ervaringen, kennis en kunde met elkaar. Tijdens elke bijeenkomst staat een concrete vraag centraal.

weids uitzicht worden opgenomen in de verkoopprijs van de nieuwe woningen waar het ruimtelijk plan ruimte voor biedt. Dan ontstaat een financiële verplichting om dit uitzicht jarenlang te behouden.'

Wat helpt, weet hij, is om als particuliere partij een ontvankelijke overheid tegenover je te vinden. Hier in Udenhout heeft die ontvankelijke overheid zich op uitnodiging van de Milieufederatie in het gezelschap gevoegd. Drie medewerkers van de afdeling Ruimte van de gemeente Tilburg lichten het masterplan voor het gebied ten noordoosten van de stad toe, en laten zich vervolgens graag voeren met de kritische opmerkingen en suggesties van de aanwezigen.

Ook de deelnemers uit andere regio's zien bij de lokale politiek steeds meer animo om een rol te spelen bij het versterken van de relatie van de stad met het landelijk gebied.

Als er eenmaal ruimte is om projecten mogelijk te maken, komt stap twee, vertelt deelnemer Hans Wilschut van het Amsterdamse project Boerenstadswens. Want het opzetten van vernieuwende Stad-landprojecten kost veel tijd en inzet. Wilschut informeert deze middag dan ook graag bij collega's naar hoe zij concreet hun projecten organiseren en verder brengen. Hoe kom je bijvoorbeeld aan voldoende geld en aan de nodige vrijwilligers?

'Het is inspirerend wat ik hier hoor', zegt Paul van Hoesel van de gemeente Tilburg. Hij wil meteen een overleg met collega's beleggen om te bespreken wat ter tafel kwam in deze bijeenkomst. De deelnemers van de Praktijkkring reizen de volgende keer op uitnodiging van Hans Wilschut af naar Amsterdam, om daar samen door te denken over de praktische kanten van het pionierwerk.

INFORMATIE PRAKTIJKKRINGEN

Meer informatie over praktijkkringen op www.netwerkplatteland.nl. Hier zijn ook uitgebreide verslagen van de bijeenkomsten te downloaden.

column

Marcel Vijn

Nepboeren

Onlangs attendeerde iemand mij op een website waarop het ging over nepboeren. Nepboeren zijn herkenbaar aan hun groene petje. Ze worden ook wel 'Henk Elsink-boeren' genoemd, naar een act van deze voormalige cabaretier waarin een boer doet of hij gaat melken door om zeven uur flink met de melkbussen te rammelen. Nepboeren houden koeien van plastic en de hele dag rijden bussen vol Japaners over het erf. Om vijf uur stappen ze op de fiets en gaan ze naar huis.

Ik vond het wel vermakelijke beeldspraak, tot ik erachter kwam dat met nepboeren multifunctionele ondernemers worden bedoeld: "Alternatieve boeren die met van alles en nog wat keutelen. Boeren met een hangbuikzwijn, een ezel en een paar geiten". Blijkbaar hebben we als Taskforce Multifunctionele Landbouw nog veel werk te verzetten, zowel wat betreft beeldvorming als qua professionalisering van de sector.

De Taskforce Multifunctionele Landbouw heeft zich tot doel gesteld de komende vier jaar de omzet van de multifunctionele landbouw te verdubbelen door de vraag naar plattelandsbeleving verder te ontwikkelen, ruimte te bieden aan ondernemers die bijdragen aan een veelzijdig platteland, ondernemerschap te versterken, onderzoek te doen en bestaande kennis beter toegankelijker te maken.

Bij de Taskforce zijn dit najaar vijf regionale kennismakelaars van start gegaan, waarvan ik er een ben. Groepen ondernemers en organisaties kunnen met ideeën en vragen bij ons terecht. In de vorm van advies, ondersteuning en bemiddeling dragen we bij aan de professionalisering van activiteiten in de multifunctionele landbouw. Ook spelen we een actieve rol bij het initiëren en coachen van projecten.

Als kennismakelaar ben ik ondertussen bij veel multifunctionele bedrijven op het erf geweest. En tot nu toe heb ik nog geen hangbuikzwijn of ezel gezien. Ook werd er niet gerammeld met melkbussen. Wat ik wel gezien heb? Gedreven ondernemers die vanuit hun agrarisch vakmanschap de samenleving andere diensten aanbieden, zoals zorg, recreatie, educatie, agrarische kinderopvang en de verkoop van streekproducten. Ondernemers die met zorg ons landschap beheren. En ik zie veel burgers en consumenten die de weg naar de boerderij weer weten te vinden, daar veel plezier aan beleven en er ook nog wat van opsteken. Samen zijn ze het beste bewijs dat de multifunctionele landbouw in Nederland een gezonde toekomst voor de boeg heeft. En daar komt geen nepboer aan te pas.

Marcel Vijn is kennismakelaar taskforce multifunctionele landbouw